

علی تاجرنیا رئیس جامعه دندانپزشکان ایران: بار مراجعه بیماران به مطب‌های دندانپزشکی در دوران کرونا کاهش ۳۰ درصدی داشته است آنها جز افزایش هزینه‌های خدمات دهان و دندان یک دلیل واضح دیگر برای کاهش بار مراجعه بیماران هم دارند؛ ترس از ابتلا به کرونا. به همین خاطر هم رسیدگی به وضعیت بهداشت دهان و دندان بیماران در طول اپیدمی به تأخیر افتاده است. ۱۶ ماه است که اوضاع برای دندانپزشکان به اندازه همان روزهای ابتدای شیوع پاندمی پیچیده و سخت است

پیشرفت درمان دندانپزشکی کاملاً به درآمد بیمار وابسته است وقتی درآمد کم است طبیعتاً درمان دندان نیز انجام نمی‌شود. ■ **دندانپزشکان جوان مطب‌ها و تجهیزاتشان را فروختند** اگرچه مطابق اعلام دندانپزشکان و همچنین مشاهدات میدانی ما آمار مراجعه به مطب‌های دندانپزشکی نسبت به چند ماه گذشته تفاوت قابل ملاحظه‌ای پیدا کرده اما به گفته **همایون فراست** دندانپزشک و عضو هیأت مدیره جامعه دندانپزشکی ایران همچنان مردم از مراجعه به مطب‌های دندانپزشکان دوری می‌کنند. دکتر فراست حدود ۲۰ نفر از دندانپزشکان به نسبت به روش‌های انتقال ویروس و رعایت بهداشت آگاه‌تر شده‌اند و اوضاع مراجعه بیماران نسبت به اوایل کرونا کمی بهتر شده است اما کمکان بار مراجعه‌کنندگان پایین است. نتیجه عدم مراجعه و وخیم شدن بیماری‌های دهان و دندان است. ما مراجعه‌کننده‌هایی داریم که به قدری دیر به مطب‌ها می‌آیند که کارشان به کشیدن دندان می‌رسد و باید از درمان‌های جایگزین و پرهزینه مثل ایمپلنت استفاده کنیم ،در حالی که دندانپزشکان جزو گروه‌هایی بودند که در بحران کرونا کمتر به ویروس

زدن ماسک، پوشیدن دستکش و گان و باز کردن پنجره‌ها خلاصه می‌شود، چنانچه قبل از کرونا هم گذرثان به مطب دندانپزشکان می‌افتاد همین روند وجود داشت. با این حال، این سؤال مطرح می‌شود اگر مطب‌های دندانپزشکی سطح آلودگی‌شان به نسبت دیگر مراکز ارائه دهنده خدمات درمانی بالا است چرا میزان مرگ‌ومیر دندانپزشکان در اپیدمی کرونا به نسبت پزشکان کمتر بود؟ دکتر دلورانی می‌گوید: «آمار دقیقی از تعداد دندانپزشکان مبتلا به کرونا ارائه نشده است اما به گفته رئیس هیأت مدیره انجمن دندانپزشکان ایران در یک سال گذشته حدود ۲۰ نفر از دندانپزشکان به دلیل ابتلا به کرونا جان‌شان را از دست داده‌اند که بخشی از آنها حین ارائه خدمت به بیماران مبتلا شدند. به دلیل اینکه دندانپزشکان کاملاً پروتکل‌های بهداشتی را رعایت کرده و عفونت را کنترل می‌کنند و کمتر پزشکان در برابر این بیماری آسیب دیدند. دندانپزشکان از ۲۰ سال پیش که ویروس اچ‌آی‌وی شیوع پیدا کرد یاد گرفتند از خودشان حفاظت کنند. بنابراین ما همیشه ماسک می‌زدیم و دستکش و گان هم می‌پوشیدیم اما بعد از کرونا تغییرات اساسی به‌وجود نیامد ،چون وضع مالی

گزارش «ایران» از وضعیت مراجعه مردم به مطب‌های دندانپزشکی

ترس از کرونا فراتر از درد دندان!

فریبا خان احمدی خبرنگار

۷ ردیف صندلی پشت در شیشه‌ای شانه به شانه مه نشسته‌اند. از ۲۴ ساعت گذشته کسی روی‌شان ننشسته. روی سه تا از صندلی‌ها اسامی بیماران نوشته شده است. منشی قوانین مطب دندانپزشک را تلفنی به مراجعه‌کننده‌ها توضیح می‌دهد. «ما اینجا برای رعایت بهداشت تنها سه نفر ادر روز پذیرش می‌کنیم و مراجعه‌کننده‌ها ملزم هستند همه قوانین مطب را رعایت کنند از جمله اینکه تا وقتی کارشان تمام نشده اجازه ندارند روی صندلی دیگری بنشینند، دست به سطوح بزنند و بدون ماسک و پاپوش وارد مطب شوند...» منشی پشت‌سرهم مقررات مطب را به فرد پشت خط تلفن گوشزد می‌کند. ساعت ۱۱ صبح همه چیز برای پذیرش بیماران به مطب دندانپزشکی مهیا می‌شود.

خانم صمیمی که از قبل اسمش روی صندلی برچسب‌گذاری شده با ماسک جلوی در ورودی ایستاده. منشی اجازه می‌دهد پاپوشش را بپوشد. خانم صمیمی وسایلش را روی صندلی خودش می‌گذارد. منشی او را سمت سرویس بهداشتی راهنمایی می‌کند. دست‌هایش را می‌شوید، گان را تنش می‌کند، کلاهش را می‌گذارد و سپس اجازه نشستن روی «یونیت» دندانپزشک صادر می‌شود. مراجعین پیش از آنکه درمان دندان‌هایشان را به دندانپزشک بپسارند باید فرم غربالگری وزارت بهداشت را پر و رضایت‌نامه‌ای امضا کنند با این مضمون که با علم به آلودگی احتمالی به ویروس کرونا به مطب مراجعه کرده‌اند. خانم صمیمی رضایت‌نامه را پر می‌کند و سمت یونیت دندانپزشک می‌رود، جز صدای فن‌های فشار منفی قوی صدای دیگری از داخل اتاق نمی‌آید. فن‌ها هر چند دقیقه یک بار هوای داخل اتاق را فیلتر می‌کنند. دندانپزشک که صورتش را با محفظه شیشه‌ای پوشانده و لباسی شبیه فضانورد‌ها پوشیده پشت یونیت می‌نشیند و صدای ممتد مته دندانپزشکی فضا را پر می‌کند. منشی مطب می‌گوید: «با همه این کارها بیماران همچنان ترس از مراجعه به مطب دارند. دوشنبه پیش همسری یکی از مراجعین ما تماس گرفت که شوهرش کرونا گرفته است. در حالی که شنبه قبل آن مطب ما آمد، تب و اکسیرن خوشن را اندازه گرفتیم همه چیز خوب بود یعنی وقتی مطب ما آمد ناقل بود. چهارشنبه حالش بد شد و دو هفته در آی‌سی‌یو هم بستری بود. هیچ‌کدام از بیماران ما بعد از آن دچار مشکل نشدند، چون ما همیشه فرض را بر ناقل بودن افراد می‌گذاریم و شرط این است که همه مراجعین کرونا مثبت هستند.»

آقای کلانتری برای ترمیم و عصب‌کشی یکی از دندان‌هایش به یکی از مطب‌های دندانپزشکی سمت میدان آزادی مراجعه کرده به شوخی و خنده می‌گوید: از اینکه کرونا مطب‌ها را خلوت کرده خوشحالم ،چون کارمان زود راه می‌افتد. پارسال برج ۶ وقت دندان داشتیم آنقدر دست‌دست کردم

ندارم جز مصرف قرص. حالا منتظرم واکسن ایرانی را بزنم و حداقل بروم یکی از دندان‌هایم را درست کنم.» ■ **کاهش ۳۰ درصدی بار مراجعه به مطب‌های دندانپزشکی**

علی تاجرنیا رئیس جامعه دندانپزشکان ایران از کاهش ۳۰ درصدی بار مراجعه بیماران به مطب‌های دندانپزشکی در دوران کرونا خبر می‌دهد. آنها جز افزایش هزینه‌های خدمات دهان و دندان یک دلیل واضح دیگر برای کاهش بار مراجعه بیماران هم دارند؛ ترس از ابتلا به کرونا. به همین خاطر هم رسیدگی به وضعیت بهداشت دهان و دندان بیماران در طول اپیدمی به تأخیر افتاده است. ۱۶ ماه است که اوضاع برای دندانپزشکان به اندازه همان روزهای ابتدای شیوع پاندمی پیچیده و سخت است. ترس از آلودگی از سطوح و داستان‌هایی که چینی‌ها اوایل کرونا ساختند آنقدر آبرسه و تشخیص داده‌شدن برخی از ضایعات دهانی، هم ترسیده بودند، مطب‌هایشان را بستند و سه ماه بعد که پیک اول فروکش

کرد کرکره مطب‌ها را بالا کشیدند. دکتر **عباس دلورانی** - متخصص درمان ریشه و نایب رئیس جامعه دندانپزشکان ایران - نیز از روزهای سختی می‌گوید که در درد شدید دندان‌آمانشان را بریده بود: «تنها مریض‌هایی را می‌دیدم که دندان‌شان وحشتناک درد داشت. خود من هم اوایل می‌ترسیدم مطب را باز کنم، چه رسد به مریض‌ها. هیچ شناختی از بیماری نداشتیم و وزارت بهداشت هم دستور تعطیلی داد. ماحصل اینها شد عدم مراجعه بیماران به مطب‌های دندانپزشکی و شروع مشکلات اقتصادی مطب‌های دندانپزشکی.» دکتر دلورانی در توضیح اینکه کدام بیماری‌های مربوط به دندان در این مدت زیاد شده است؟ عنوان می‌کند: «تا اواخر سال گذشته دندان‌هایی که نیاز به درمان ریشه داشتند زیاد شده بود، چون که مردم می‌ترسیدند ونمی‌آمدند تا جایی که درد آمانشان نمی‌داد. قبلاً ۵ روز مطب می‌رفتم الان سه روز می‌روم و بیشتر دندان‌هایی را که نیاز اورژانسی به درمان

ترس از مراجعه به مطب دندانپزشک واقعی نیست

دکتر عظیم قلی‌زاده دندانپزشک تأیید می‌کند که مراجعه دیر هنگام به دندانپزشک در اپیدمی کرونا باعث از دست‌رفتن بیشتر نسوج دندان در اثر پوسیدگی‌ها و پیشرفت مشکلات متعدد می‌شود. به گفته این دندانپزشک مقیم استان گیلان، یکی از علت‌های بالا رفتن هزینه‌های درمان دندان همین مراجعه دیر هنگام است: «در کنار هزینه‌های بالای خدمات دندانپزشکی، هزینه از دست‌رفتن دندان‌ها و باقی‌ماندن عفونت‌ها و حتی پیشرفت آنها به صورت آبرسه و تشخیص داده‌شدن برخی از ضایعات دهانی، مشکلات لثه و بوی بد دهان، بسیار بیشتر از مسائل مالی است.» این دندانپزشک در پاسخ به اینکه ترس از آلودگی مطب‌های دندانپزشکی نگرانی واقعی است، می‌گوید: «تجربه ثابت کرده دندانپزشکان به دلیل اینکه همیشه از ماسک، گان و دستکش استفاده می‌کنند آمار درگیری‌شان نیز در دوران کرونا به نسبت پزشکان کمتر بود. بنابراین روش‌های پیشگیری از عفونت‌های ویروسی در مطب‌های دندانپزشکی از قبل وجود داشته و آنقدری که مردم نگران آلوده شدن در مطب‌های دندانپزشکی هستند مسأله جدی نیست. طبق دستورالعمل‌های وزارت بهداشت کلینیک‌های دندانپزشکی مجهز به دستگاه تهویه هستند از طرفی یونیت‌ها بعد از هر مراجعه‌کننده تعویض می‌شوند و به‌طور کلی آن ترس و نگرانی که اوایل کرونا درگیرش بودیم، وجود ندارد.»

دکتر قلی‌زاده تولید «دراپت» یا ریز قطرات تنفسی در کلینیک‌های دندانپزشکی را دلیل اصلی عدم مراجعه مردم برای دریافت خدمات دهان و دندان می‌داند: «این فرض که دراپت‌ها می‌توانند محل انتشار آلودگی ویروس کرونا باشند تا حدی درست است. مهار کنترل فضا و ناشناختگی روش‌های انتقال ویروس موجب شده بود مردم در اوایل اپیدمی بشدت از مراجعه به مطب‌های دندانپزشکی پرهیز کنند. من به مدت سه ماه مطیم را

کرونا آلوده شدند، اگر بنا باشد محیط آلوده باشد باید کادر درمان بیشتر از مراجعه‌کنندگان مبتلا به کرونا شوند.» در حالی که دندانپزشکان نسبت به ایجاد تأخیر در انجام اقدامات درمانی ضروری دندان هشدار می‌دهند اما زمانی که ماجرا به کارهای زیبایی دندان می‌رسد در عین حال توصیه همگی‌شان بر این است که خدمات زیبایی دندان را تا انجام واکسیناسیون عمومی به تعویق بیندازند. این عضو هیأت مدیره جامعه دندانپزشکی ایران نیز تأکید می‌کند: درمان‌های اورژانسی با عقب انداختن زمان مراجعه سلامت دهان و دندان را دچار مشکلات جدی می‌کند. در حال حاضر بیشتر بیمارانی که مراجعه می‌کنند، دچار عفونت‌های دندانی و لثه شده‌اند و پوسیدگی به عصب دندان رسیده و نیاز به درمان‌های پیشرفته‌تر پیدا کرده‌اند. همه اینها را وقتی در کنار افزایش قیمت تجهیزات پزشکی و مشکلات اقتصادی مردم بویژه در دوران کرونا بگذاریم می‌بینیم که علاوه بر ترس و انتقال ویروس کرونا بحث هزینه‌ها هم مهم است که موجب شده مردم درمانشان را در این یک و نیم سال بیش از گذشته به تعویق بیندازند.

به گفته دکتر فراست، ضعف در اطلاع‌رسانی و برخی تبلیغات منفی موجب خلوت‌تر شدن مطب‌های دندانپزشکی در بحران کرونا شد و یکی از مهم‌ترین عوایب آن، تعطیلی بسیاری از مطب‌های دندانپزشکی در این چند ماه گذشته بود. بسیاری از دندانپزشکان جوان و تازه فارغ‌التحصیل که با گرفتن وام اقدام به راه‌اندازی مطب کرده بودند به دلیل کاهش بار مراجعه و افزایش قسط‌های بانکی مجبور شدند مطب‌ها و وسایلشان را بفروشند و در کلینیک‌ها کار کنند.

دندانپزشکان خوب نبود هیچ کمکی نشد تا دندانپزشکان را ترغیب کند که حین انجام کار برای مریض‌هایشان «رابرדם» (رابردم اندو به معنی سد لاستیک است. نوعی وسیله برای جداسازی و ایزولاسیون محیط عمل که در کارهای مختلف دندانپزشکی از آن استفاده می‌کنند) ببندند. در حالی که ثابت شده «رابردم» از ابتلا به بیماری پیشگیری می‌کند. در حالی که با تهیه فیلم و برگزاری سمپوزیوم سعی کردیم استفاده از رابردم را به دندانپزشکان آموزش دهیم اما یک مرتبه این وسیله کمیاب شد و در سال ۹۹ قیمت آن به‌شدت صعود کرد ؛با توجه به اپیدمی و کاهش درآمد، دندانپزشک‌ها نمی‌توانستند این وسیله را خریداری کنند. همچنین سیستم‌های فشار منفی قوی که قادر به مکش هوا بودند و از طرف شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی ساخته شدند به دلیل عدم حمایت در کنار افزایش قیمت تجهیزات پزشکی و مشکلات سیستم‌ها می‌توانستند آلودگی مطب‌ها را کم کنند. اینها را جمع ببندیم هر دو بیمار و دندانپزشک حق دارند. من خودم به عنوان دندانپزشک با وجود آنکه واکسن زده‌ام، همیشه این نگرانی را دارم که ناقل بیماری باشم و بیماری را به مریض‌هایم انتقال دهم.»

وی با بیان اینکه از اوایل اپیدمی کرونا ۲۷ هزار «گان» برای مطب تهیه کرده‌ام، عنوان می‌کند: اگر همه مطب‌ها این شرایط را داشتند و می‌توانستیم ترس از مریض را از حاف کنیم دندانپزشکی حل می‌شد، در حالی که بسیاری از همکاران من حتی برای خرید دستکش معضل دارند؛ ۵۰ جفت دستکش ایرانی ۳۰ هزار تومان بود، الان ۲۵ جفت را ۶۰ هزار تومان می‌خریم. ماسک دوباره گران شده است از طرفی کرونا به وضع اقتصادی مردم ضربه زده است و چون